

Dünya ve Türkiye Ekonomisindeki Son Gelişmeler ve Beklentiler

İzlem Erdem
Bölüm Müdürü ve Baş Ekonomist

Türkiye İş Bankası A.Ş.
İktisadi Araştırmalar Bölümü
Eylül 2019

Küresel iktisadi faaliyet ticaret savaşının olumsuz etkilerini yansıtmaya devam ediyor.

Fed'in faiz indirimlerine devam etmesi bekleniyor.

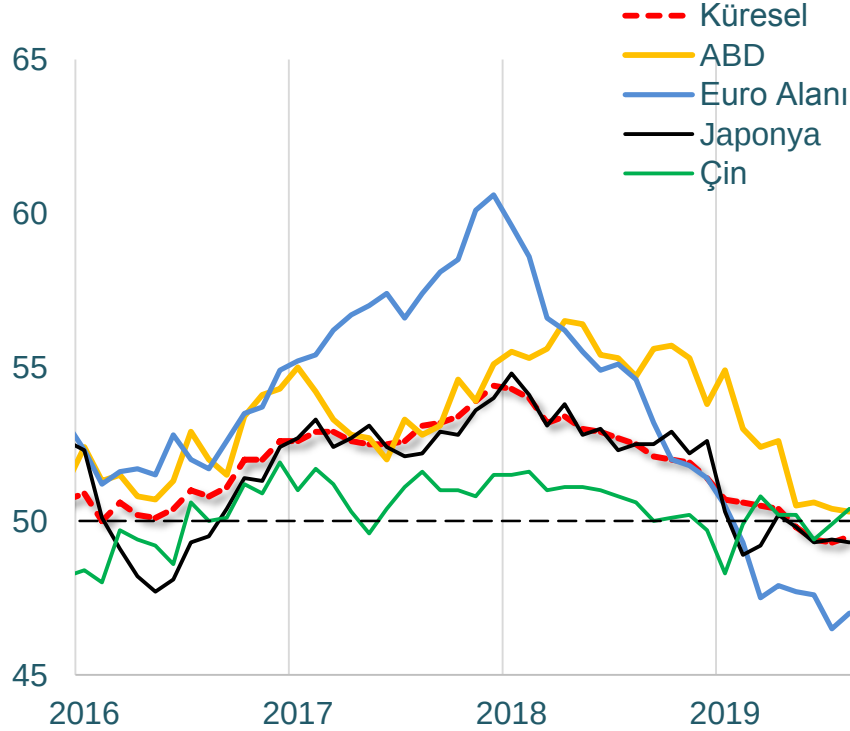
ECB, Eylül toplantısında ekonomiyi destekleyici yönde adımlar attı.

Altın fiyatları 6 yılı aşkın sürenin en yüksek düzeyine çıktı.

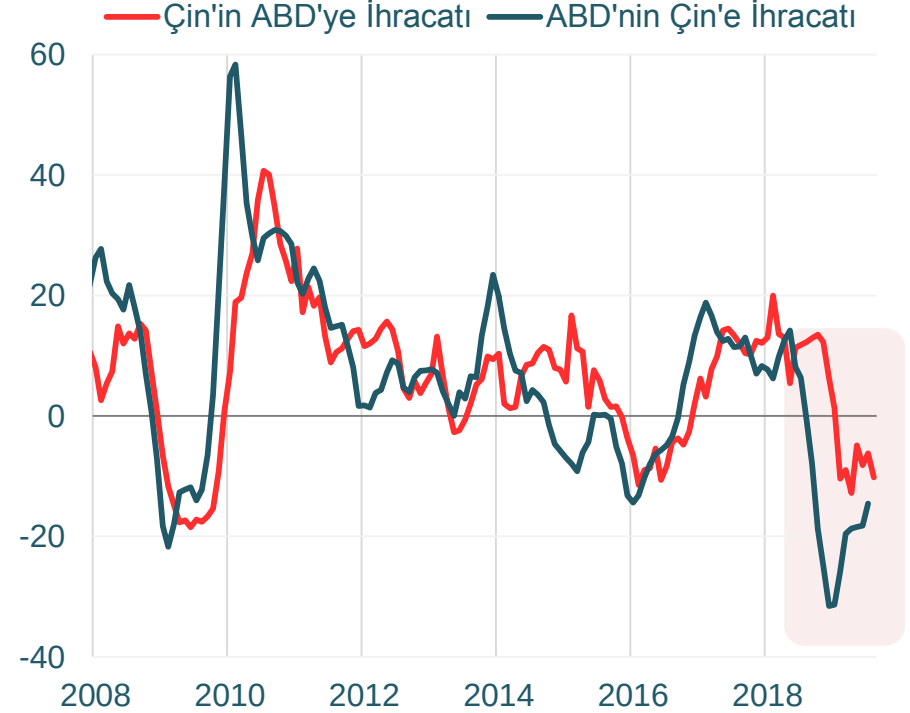
İmalat Sanayi PMI

(başabaş noktası = 50)

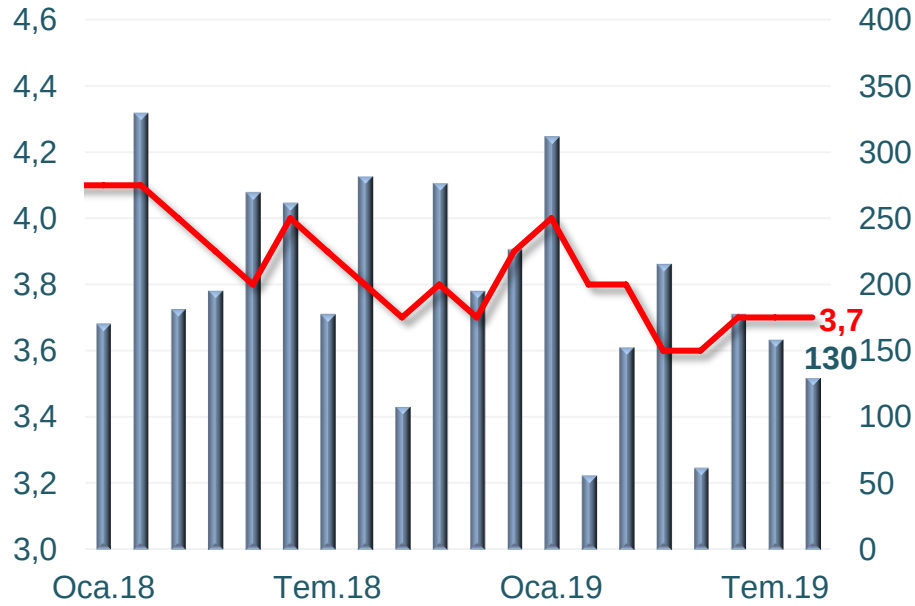
ABD-Çin Ticareti

(3 aylık hareketli ort., yıllık % değişim)

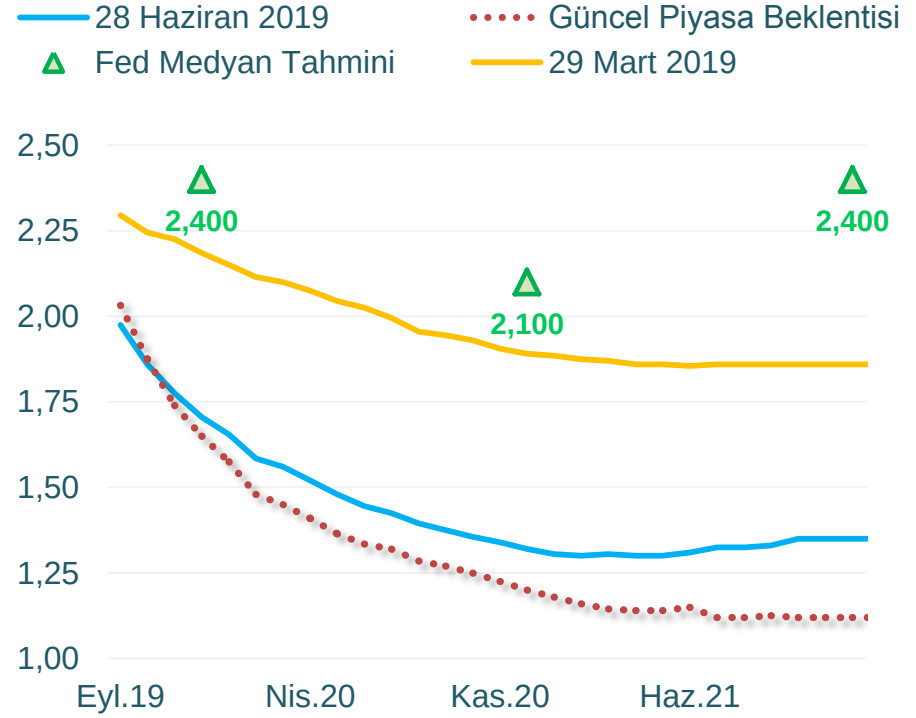
Tarım Dışı İstihdam ve İşsizlik Oranı

■ Tarım Dışı İstihdam Değişimi (aylık, bin kişi)
 — İşsizlik Oranı (% , MA, sol eksen)

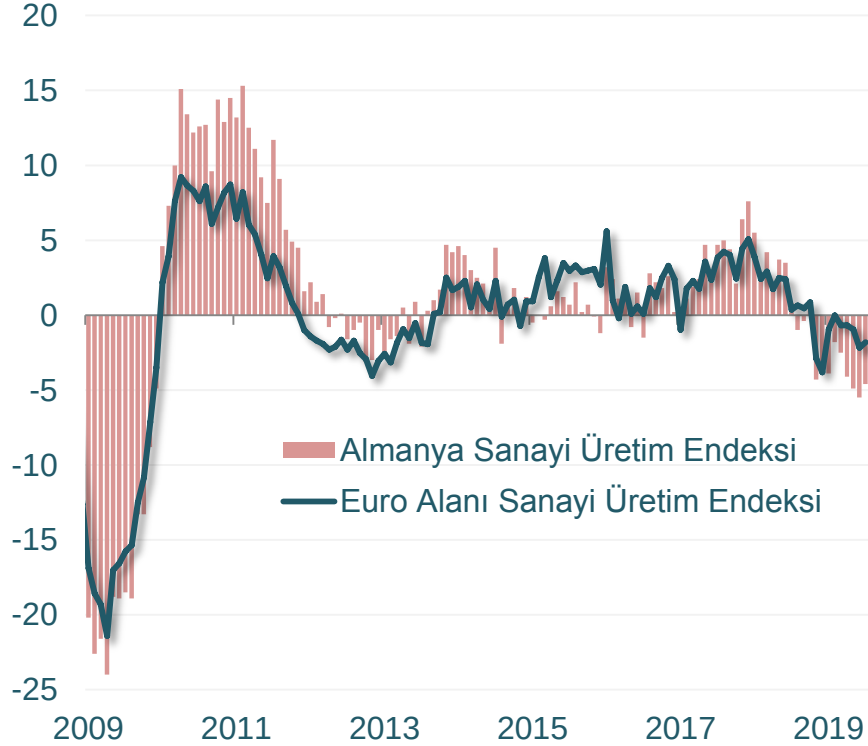

Fed Faiz Oranı Beklentisi

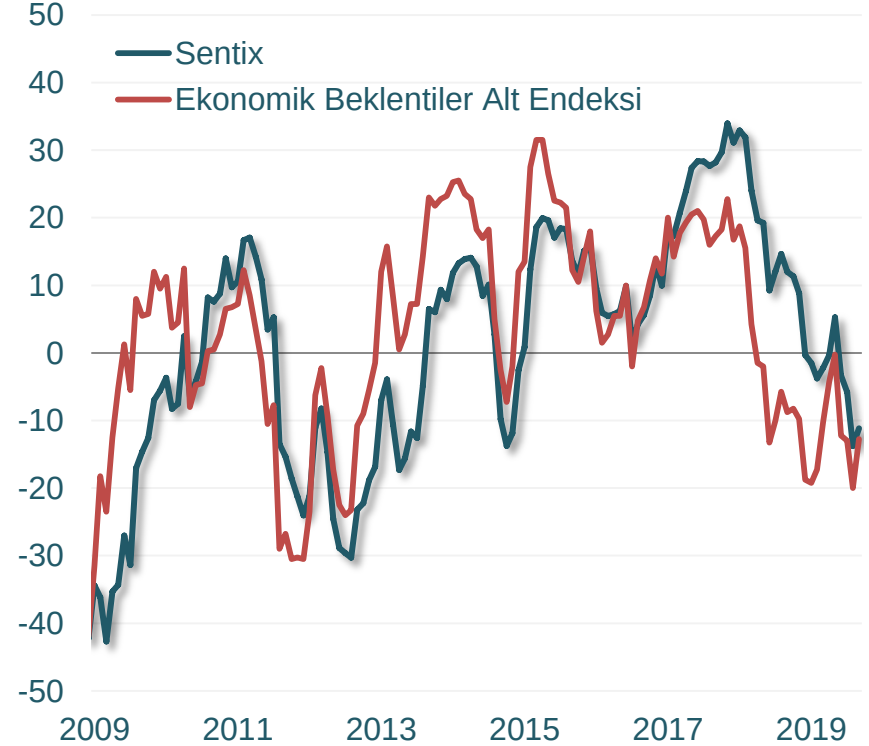
(%)

Sanayi Üretimi (yıllık % değişim)

Sentix Güven Endeksi*

(*) Sentix, Euro Alanı'nda yatırımcı güvenini ölçen endekstir. «0»ın altındaki değerler kötümser beklentilere işaret etmektedir.

ECB Eylül Toplantısı

Kararlar

- Mevduat kolaylığı faiz oranı -%0,40'tan -%0,50'ye indirildi.
- Varlık alım programının aylık 20 milyar EUR tutarında tahvil alımlarıyla yeniden başlatıldı. Programın gerekli görüldüğü müddetçe sürdürülmesi planlanıyor.
- Vadesi dolan menkul kıymetlerin anaparalarının yeniden yatırılmasına devam edilmesine karar verildi.
- Çeyreklik T-LTRO III uygulaması bankaları kredi vermeye teşvik edecek şekilde yeniden düzenlendi. Buna göre, her operasyondaki faiz oranı ilgili T-LTRO süresi boyunca Eurosystem'deki ana refinansman operasyonlarında oluşan ortalama faiz oranı olarak belirlenecek. Net kredi artışı belli bir düzeyi geçen bankalara daha düşük faiz uygulanacak. Bu oran ECB'nin ortalama mevduat kolaylığı faiz oranına kadar düşebilecek. T-LTRO'ların vadesi 2 yıldan 3 yıla çıkarılacak.
- Parasal aktarım mekanizmasını desteklemek amacıyla bankaların fazla likiditelerinin bir bölümünün negatif faiz oranından muaf tutulması söz konusu olacak.

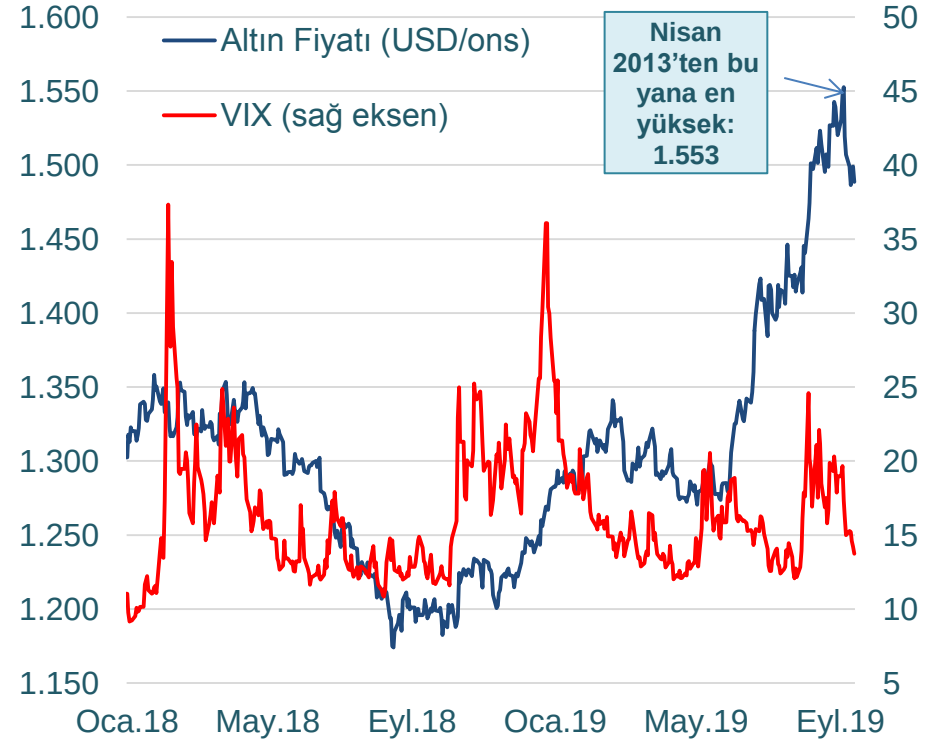
ECB'nin Eylül Tahminleri

(%)	2018 (G)	2019	2020	2021
Büyüme	1,9	1,1 ↓	1,2 ↓	1,4
Haziran tahmini	-	1,2	1,4	1,4
İhracat Artışı	3,5	2,3	2,4 ↓	3,0 ↓
Haziran tahmini	-	2,2	2,9	3,2
İthalat Artışı	2,7	2,6 ↓	3,1 ↓	3,4
Haziran tahmini	-	2,7	3,2	3,4
Enflasyon	1,8	1,2 ↓	1,0 ↓	1,5 ↓
Haziran tahmini	-	1,3	1,4	1,6
İşsizlik Oranı	8,2	7,7	7,5	7,3
Haziran tahmini	-	7,7	7,5	7,3

Brent Ham Petrol Fiyatı (USD/varil)

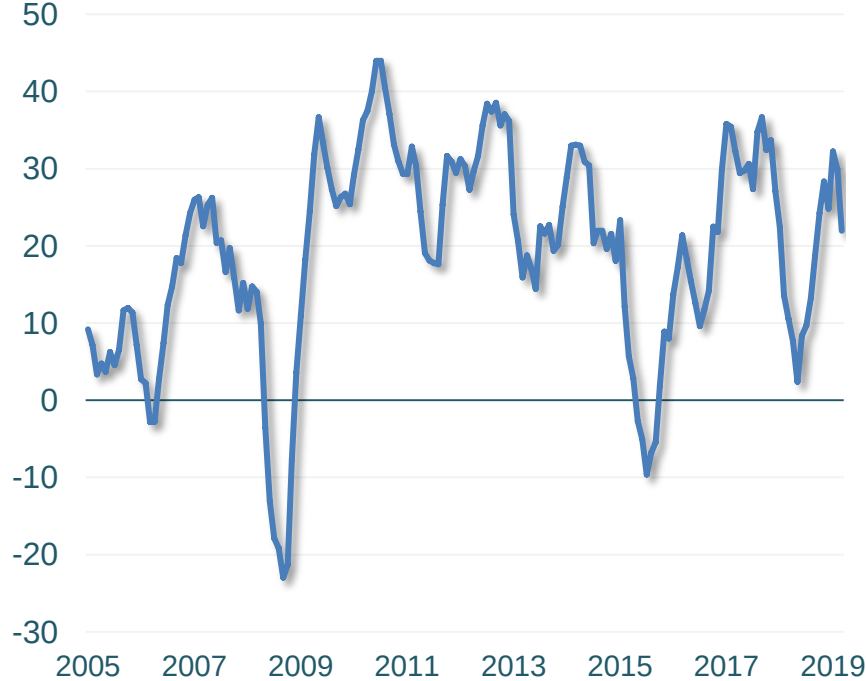

Altın Fiyatı ve VIX

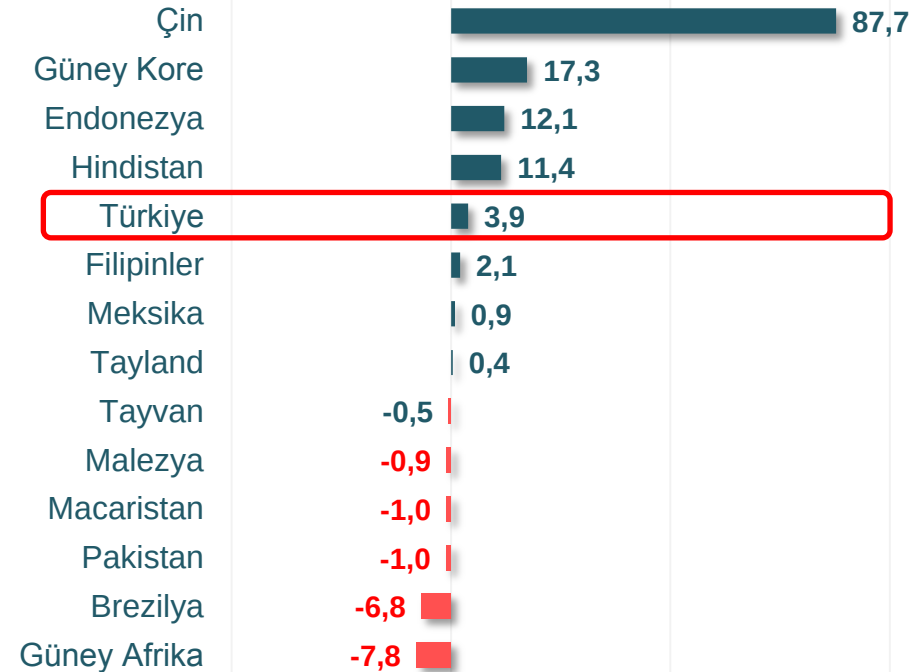

GOÜ'lere Yönelik Portföy Yatırımları*

(6 aylık hareketli ort., milyar USD)

(Ocak-Ağustos 2019, milyar USD)

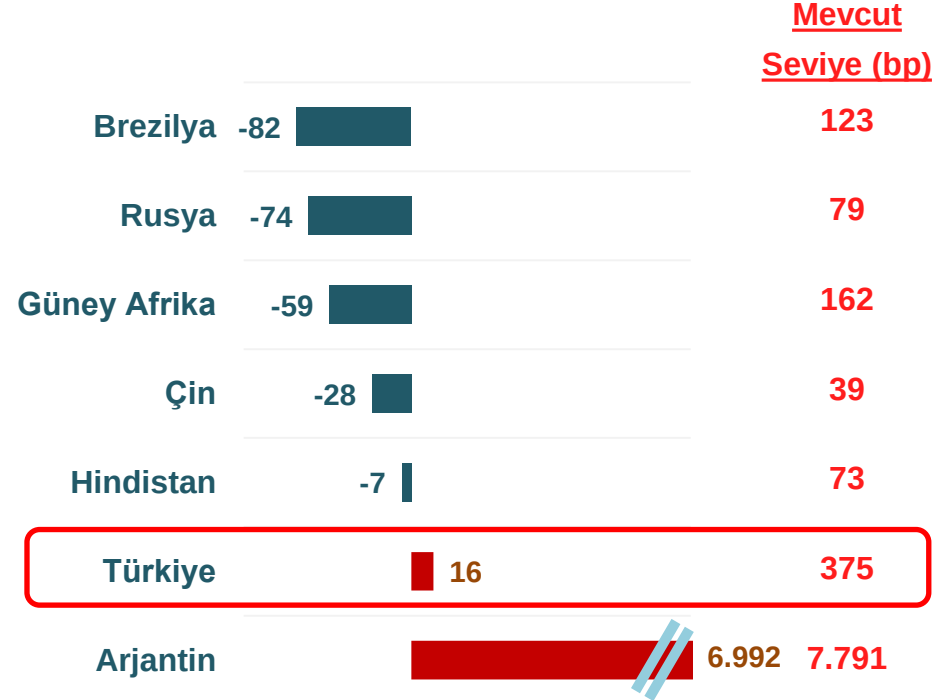
(*) Net yükümlülük oluşumu

USD/Yerel Para Birimi (yılsonuna göre % değişim)

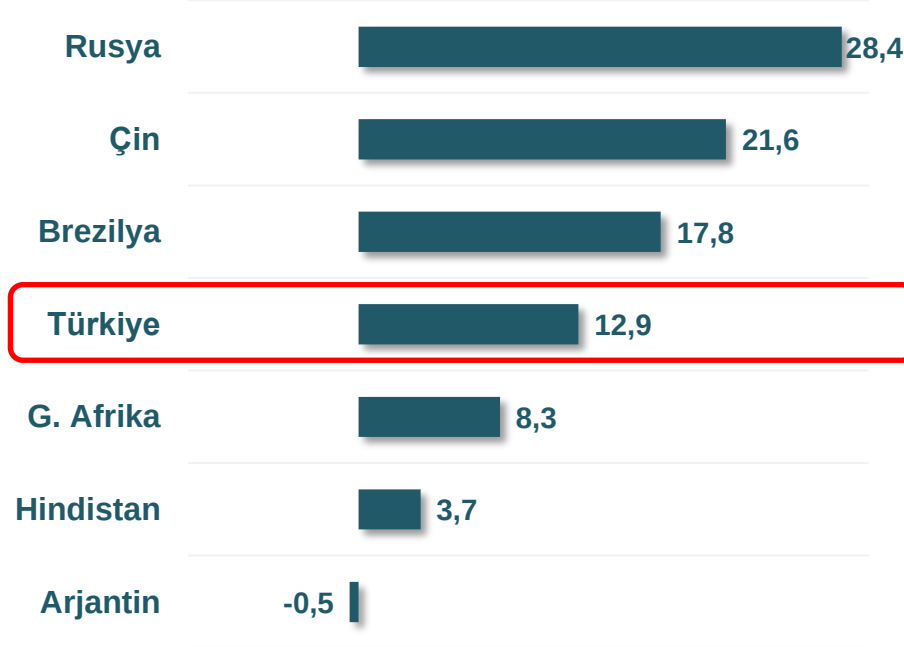
Son Veri: 13 Eylül 2019

5 Yıllık CDS Primi (yılsonuna göre baz puan değişimi)

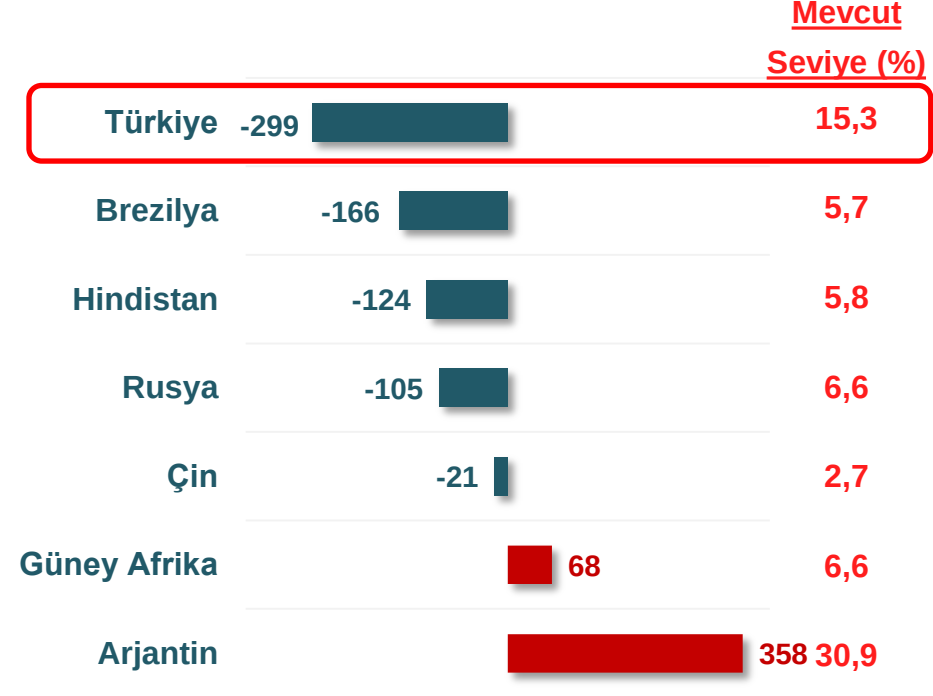

Kaynak: Datastream

Borsa Endeksleri (yılsonuna göre % değişim)

2 Yıl Vadeli Tahvilin Faizi (yılsonuna göre baz puan değişimi)

GSYH'deki yıllık daralma beklentilerin altında gerçekleşti.

Sınırlı toparlanma işaretlerine karşılık öncü göstergelerdeki zayıf seyir devam ediyor.

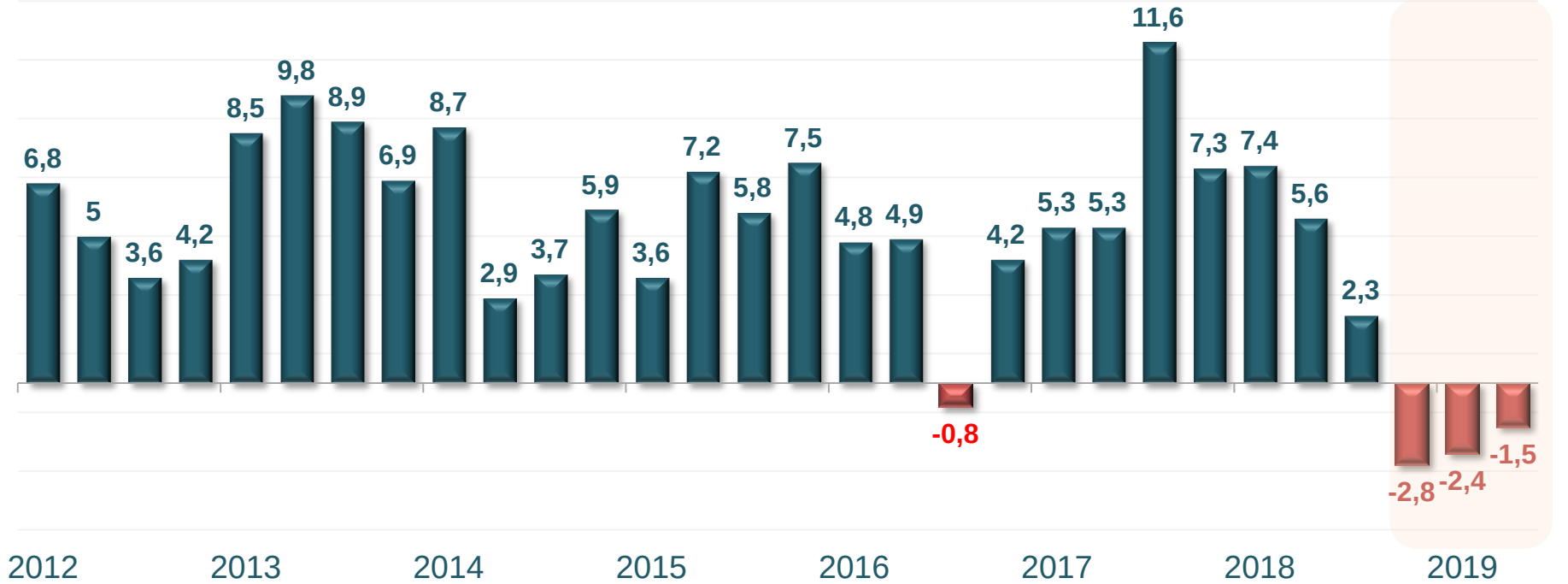
Enflasyon zayıf talep koşulları ve düşük baz etkisine bağlı olarak geriliyor.

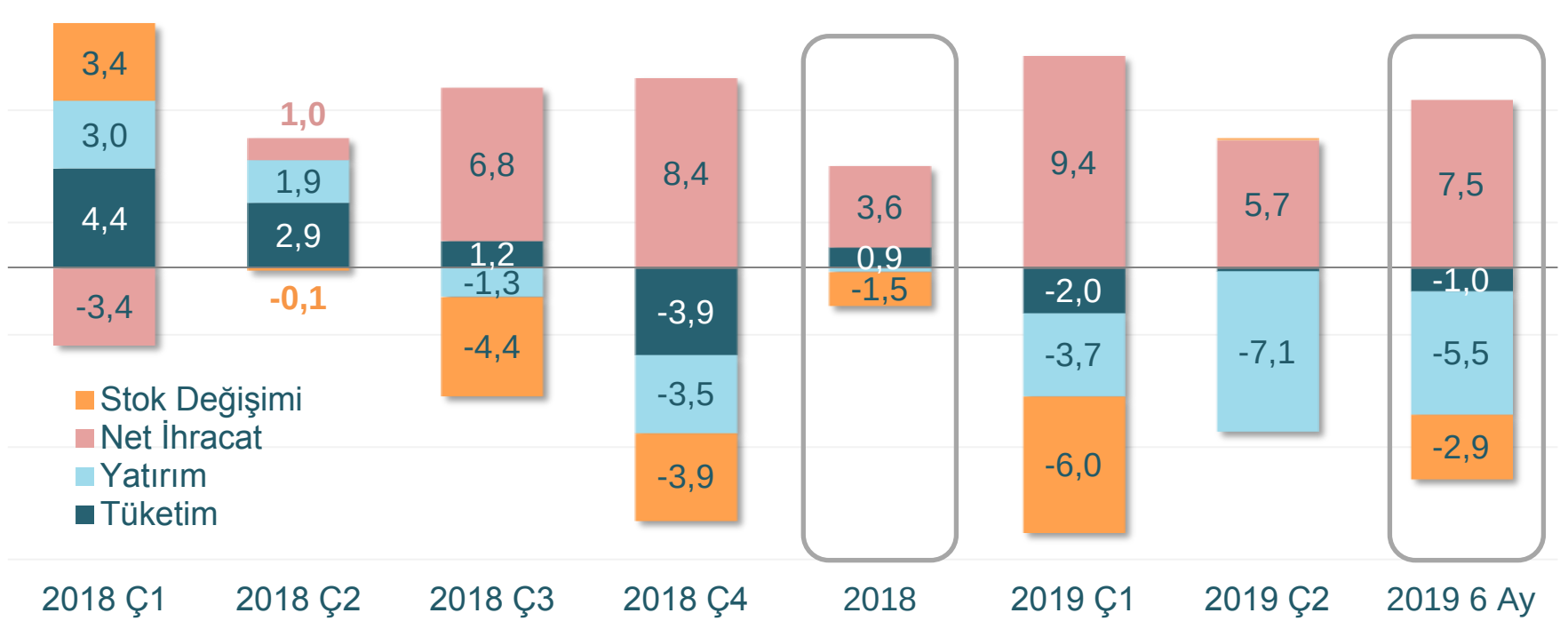
TCMB faiz indirimlerine devam ediyor.

GSYH Büyümesi

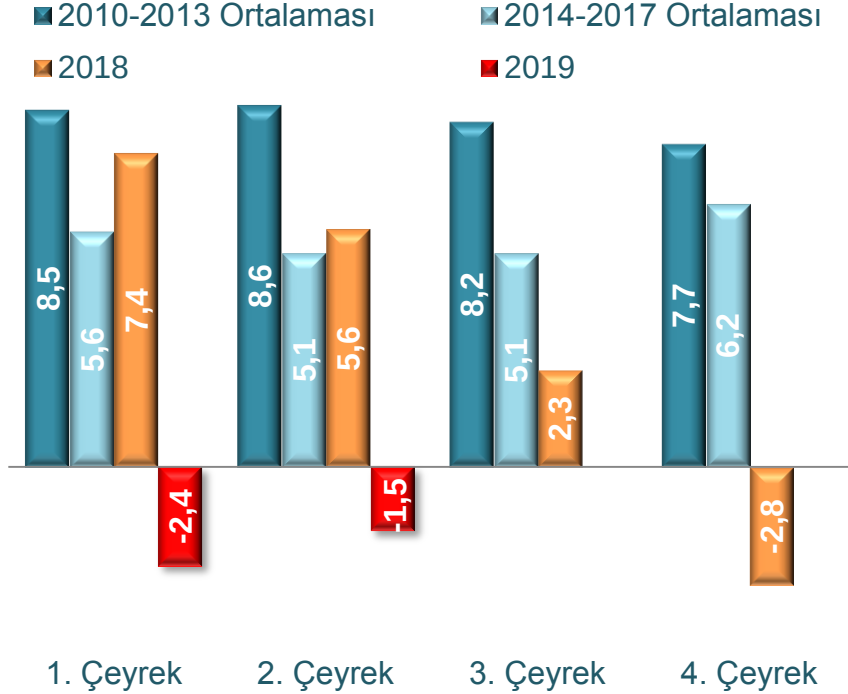
(zincirlenmiş hacim endeksi 2009=100, yıllık % değişim)

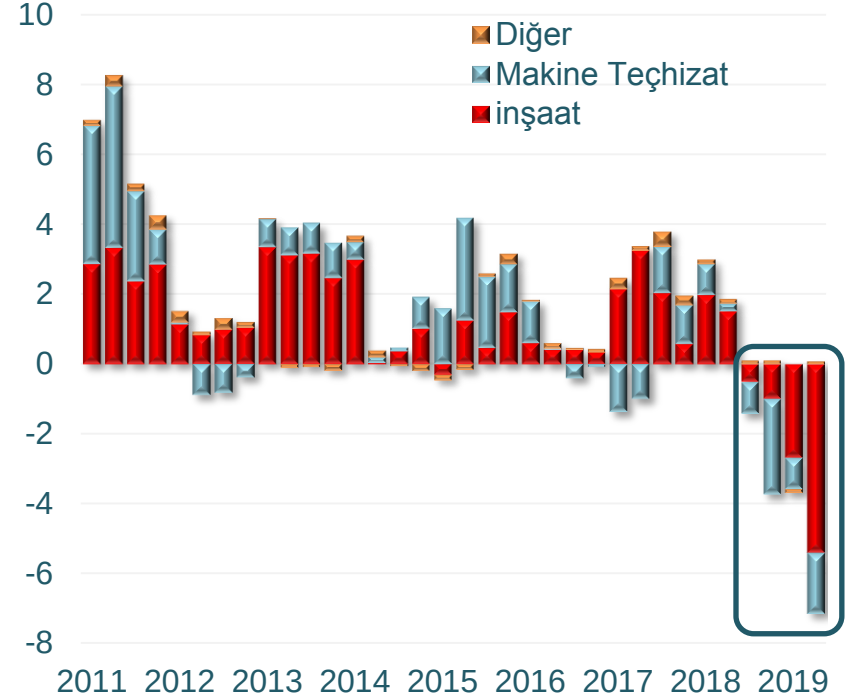
Harcamalar Yöntemine Göre Alt Kalemlerin Büyüme Katkıları (% puan)

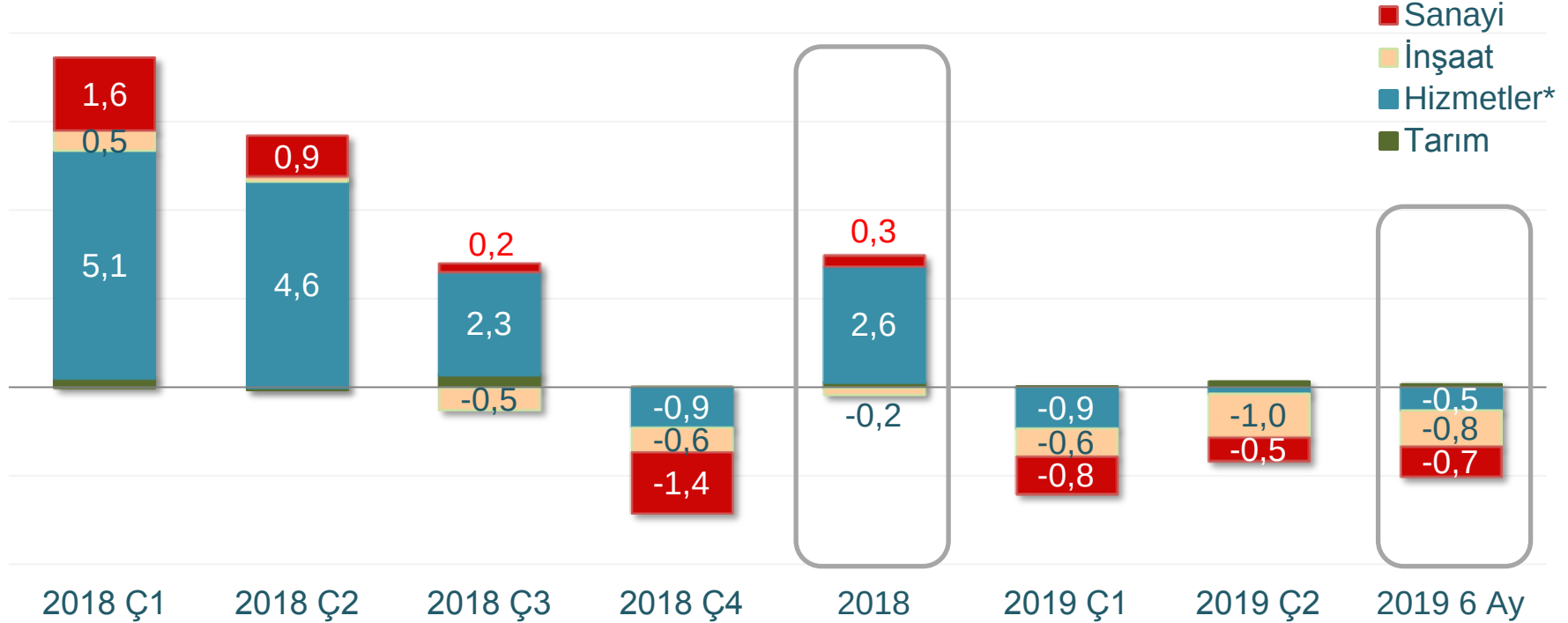
Çeyrekler İtibarıyla GSYH Büyümesi (zincirlenmiş hacim endeksi 2009=100, %)

Yatırım Kalemlerinin GSYH Büyümesine Katkıları (% puan)

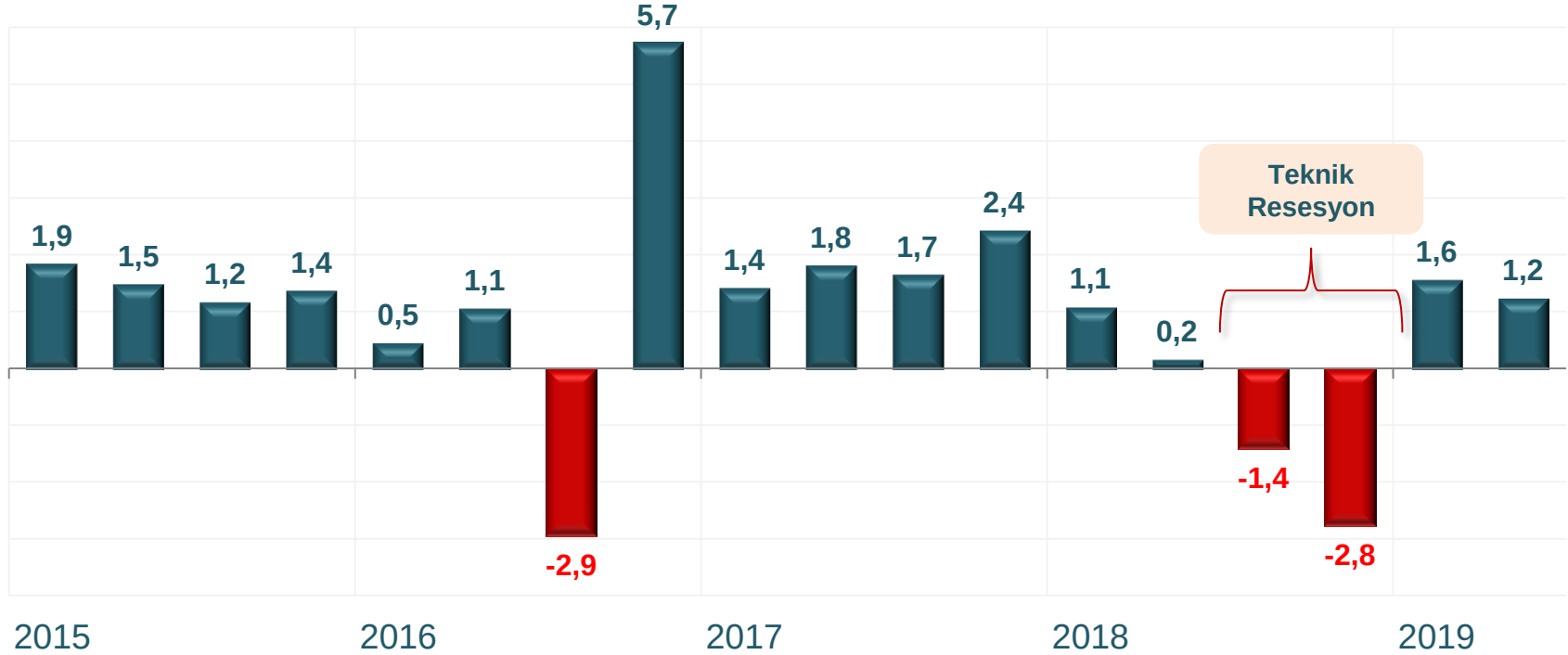
Üretim Yöntemine Göre Alt Kalemlerin Büyüme Katkıları (% puan)

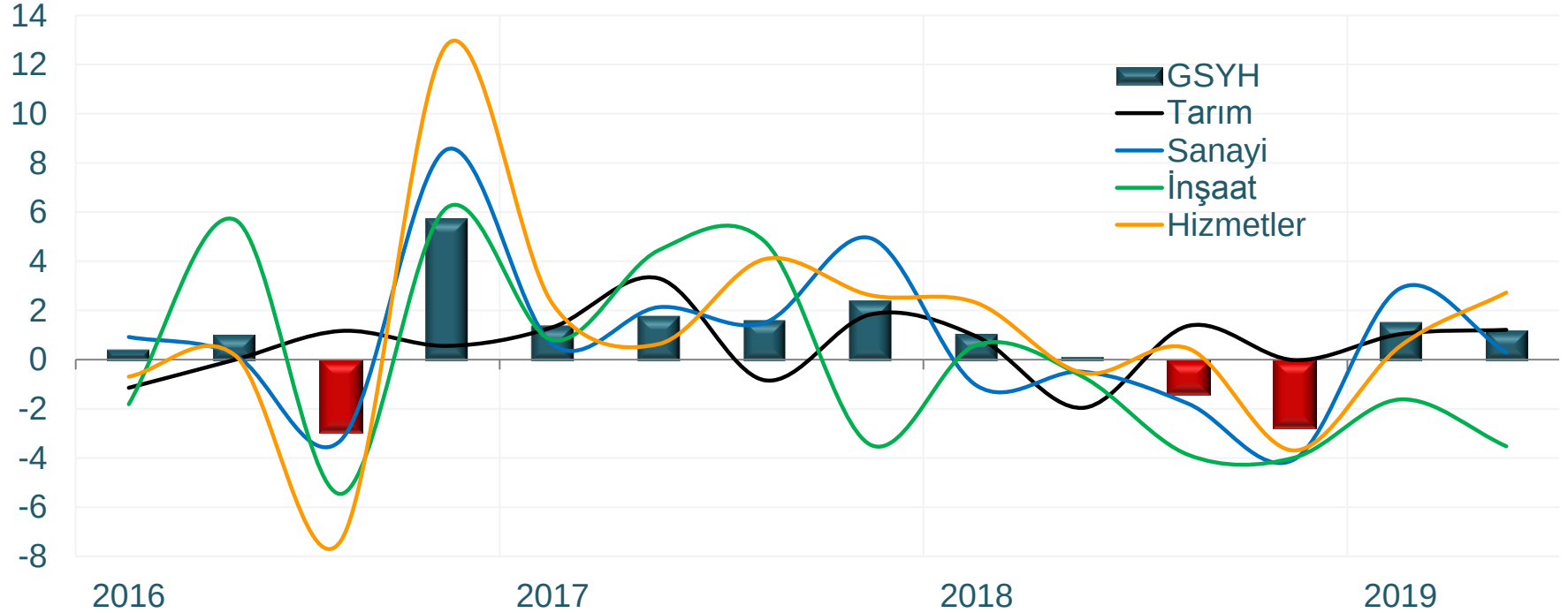
(*) Hizmetler kalemi vergi ve sübvansiyonları da içermektedir.

Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış GSYH Büyümesi

(bir önceki çeyreğe göre % değişim)

Sektörlere Göre Mevsim ve Takvim Etkilerinden Arındırılmış GSYH Reel Büyüme (bir önceki çeyreğe göre % değişim)

Arz Göstergeleri		Son Veri	Önceki	
Sanayi Üretimi (ma, aylık % değişim)	Temmuz	4,3	-3,5	✓
Sanayi Üretimi (tea, yıllık % değişim)	Temmuz	-1,2	-3,7	✗
İmalat Sanayi	Temmuz	-0,4	-10,6	✗
Gıda Ürünleri	Temmuz	-3,5	-0,9	✗
Tekstil Ürünleri	Temmuz	1,9	-11,1	✗
Ana Metal Sanayii	Temmuz	-11,9	-12,2	✗
Motorlu Kara Taşıtları	Temmuz	-6,9	-4,7	✗
İmalat Sanayi KKO (ma, %)	Ağustos	76,2	75,9	✗
İmalat Sanayi PMI (endeks)	Ağustos	48	46,7	✗
Elektrik Üretimi (yıllık % değişim)	Ağustos	-1,1	-3,2	✗
İşsizlik Oranı (ma, %)	Haziran	13,9	14,0	✗
İşgücüne Katılım Oranı (ma, %)	Haziran	52,9	52,8	●
Tarım Dışı İstihdam (aylık değişim, bin kişi)	Haziran	75	-113	●
Reel Kesim Güven Endeksi (ma)	Ağustos	102,1	96,6	✓
Gelecek 3 Ayda Üretim Hacmi (aylık değişim)	Ağustos	3,4	2,5	✓
Gelecek 3 Ayda Toplam İstihdam (aylık değişim)	Ağustos	3,9	2,0	✓
Gelecek 3 Ayda İhracat Siparişleri (aylık değişim)	Ağustos	4,5	-0,9	✓
Finansal Hizmetler Güven Endeksi*	Ağustos	129,8	148,2	●

(*) TCMB tarafından yayımlanan Finansal Hizmetler Güven Endeksi Türkiye'deki finansal kuruluş yöneticilerinin iş durumlarıyla ilgili olarak yakın geçmişe ilişkin değerlendirmeleri ve geleceğe yönelik beklentilerini göstermektedir.

Talep Göstergeleri		Son Veri	Önceki
Perakende Satışlar (ma, aylık % değişim)	Haziran	2,3	0,5 ✓
Perakende Satışlar (tea, yıllık % değişim)	Haziran	-1,3	-3,3 ✗
Gıda (tea, yıllık % değişim)	Haziran	-0,7	-2,8 ✗
Gıda Dışı (tea, yıllık % değişim)	Haziran	-1,1	-1,9 ✗
Perakende Ciro Endeksi (cari fiyatlarla, mtea, aylık % değişim)	Haziran	1,2	2,0 ●
Tüketim Mali İthalatı (yıllık % değişim)	Temmuz	-21,3	-38,3 ✗
Konut Satışları (yıllık % değişim)	Temmuz	-17,5	-48,6 ✗
İpotekli Konut Satışları (yıllık % değişim)	Temmuz	-57,0	-84,6 ✗
Diğer Konut Satışları (yıllık % değişim)	Temmuz	-4,6	-24,7 ✗
Konut Fiyatları Endeksi (yıllık % değişim)	Haziran	1,7	1,5 ✗
Konut Fiyatları Endeksi (reel yıllık % değişim)	Haziran	-12,1	-14,5 ✗
Otomobil ve Hafif Ticari Araç Satışları (yıllık % değişim)	Ağustos	-23,6	-66,0 ✗
Beyaz Eşya Satışları (yıllık % değişim)	Temmuz	-28,6	3,9 ✗
Tüketici Güven Endeksi	Ağustos	58,3	56,5 ✗
Kamu Bankalarının Kredi Hacmi (milyar TL)*	6.09.2019	1.129	1.101 ✓
Yerli Özel Bankaların Kredi Hacmi (milyar TL)*	6.09.2019	772	770 ●
Yabancı Bankaların Kredi Hacmi (milyar TL)*	6.09.2019	614	611 ●
Bankacılık Sektörü Toplam Kredi Hacmi (milyar TL)*	6.09.2019	2.515	2.482 ●
TP Kredi Hacmi (milyar TL)	6.09.2019	1.518	1.512 ●
YP Kredi Hacmi (milyar USD)	6.09.2019	176	178 ●

(*) Önceki veri dört hafta önceki (09.08.2019) veridir.

Kaynak: Datastream, BDDK

Finansal Göstergeler		30 İş Günü Ortalaması	Bir Önceki 30 İş Günü Ortalaması	
Döviz Sepeti (0,5*USD/TRY + 0,5*EUR/TRY)	16.09.2019	5,9910	6,0301	●
5 Yıllık CDS Primi (baz puan)	16.09.2019	401	383	✗
2 Yıl Vadeli Gösterge Tahvil Faizi (%)	16.09.2019	15,9	19,4	✓

		Son Veri*	Önceki**	
Yurt Dışından Net Portföy Girişleri (milyon USD)	5.09.2019	-473	201	✗
Hisse Senedi	5.09.2019	-160	-170	✗
DİBS	5.09.2019	-313	370	✗

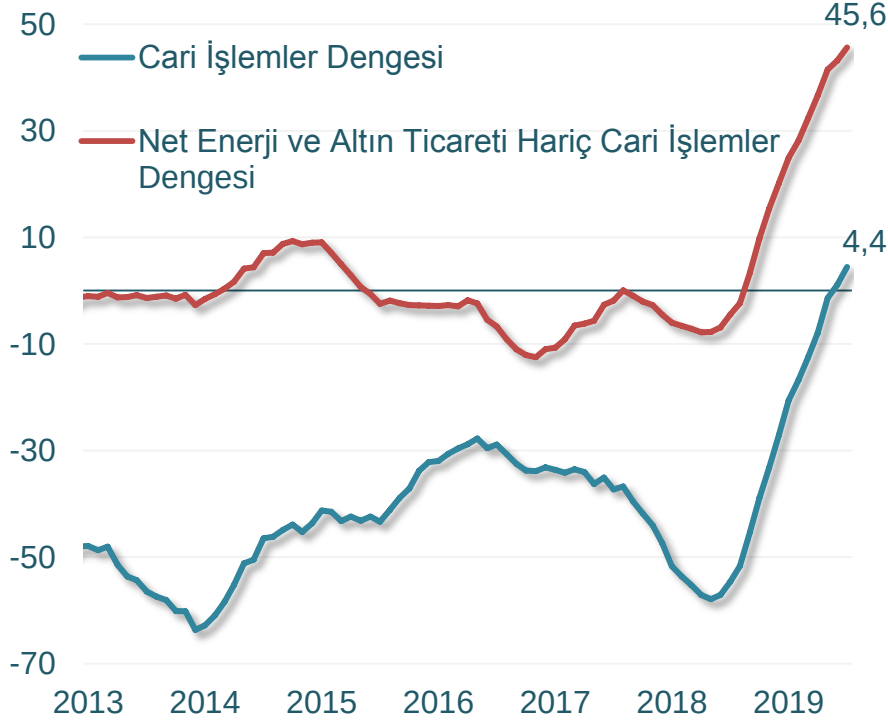
(*) 05.9.2019 itibarıyla dört haftalık toplam

(**) 08.08.2019 itibarıyla dört haftalık toplam

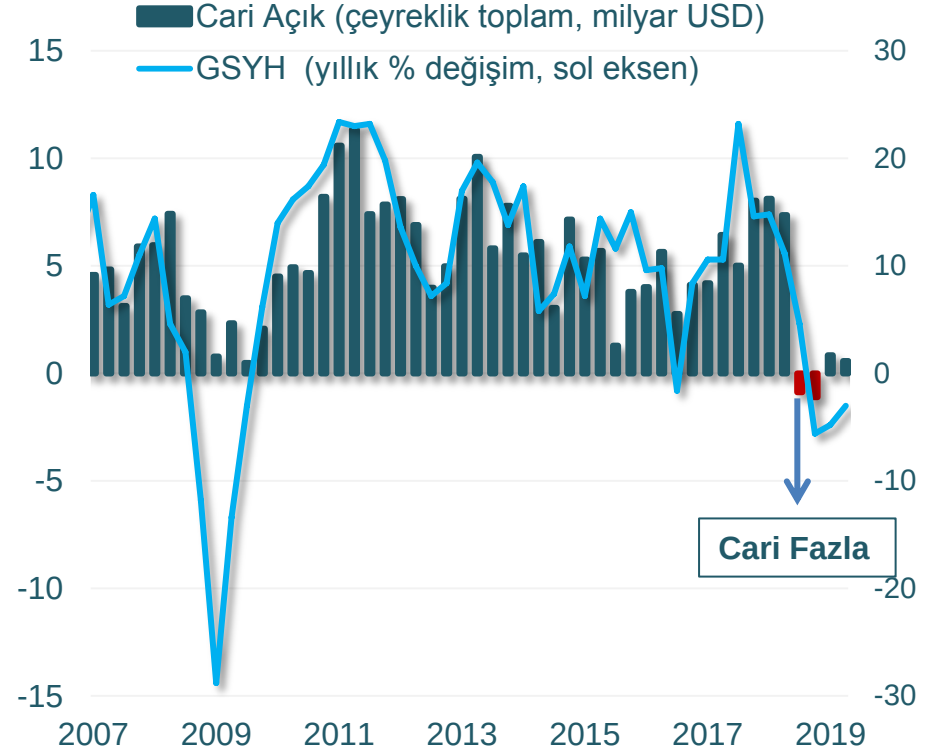
(milyon USD)	Temmuz 2019	Ocak-Temmuz 2018	Ocak-Temmuz 2019	% Değ	12-Ay Küm.
Cari İşlemler Dengesi	1.158	-33.160	-1.695	-94,9	4.445
Dış Ticaret Dengesi	-2.524	-38.699	-10.639	-72,5	-13.856
Hizmetler Dengesi	4.277	11.998	15.205	26,7	29.048
Seyahat (net)	3.297	9.795	12.102	23,6	22.932
Birincil Gelir Dengesi	-733	-6.722	-6.658	-1,0	-11.736
İkincil Gelir Dengesi	138	263	397	51,0	989
Sermaye Hesabı	7	40	20	-50,0	42
Finans Hesabı	1.768	-19.813	1.317	-	13.195
Doğrudan Yatırımlar (net)	-657	-3.931	-3.737	-4,9	-9.160
Portföy Yatırımları (net)	-97	425	-1.640	-	1.050
Hisse Senetleri	88	-1.245	946	-	1.060
Borç Senetleri	1.205	1.001	3.964	296,0	4.126
Diğer Yatırımlar (net)	-634	-10.972	2.728	-	22.381
Efektif ve Mevduatlar	-249	-5.554	2.717	-	8.790
Krediler	578	-4.158	8.276	-	21.725
Bankacılık Sektörü	-417	-1.926	-6.191	221,4	-19.272
Bankacılık Dışı Sektör	-43	6.186	-1.543	-	-1.071
Rezerv Varlıklar (net)	3.156	-5.335	3.966	-	-1.076
Net Hata ve Noksan	603	13.307	2.992	-77,5	8.708

Cari İşlemler Dengesi

(12 aylık kümülatif, milyar USD)

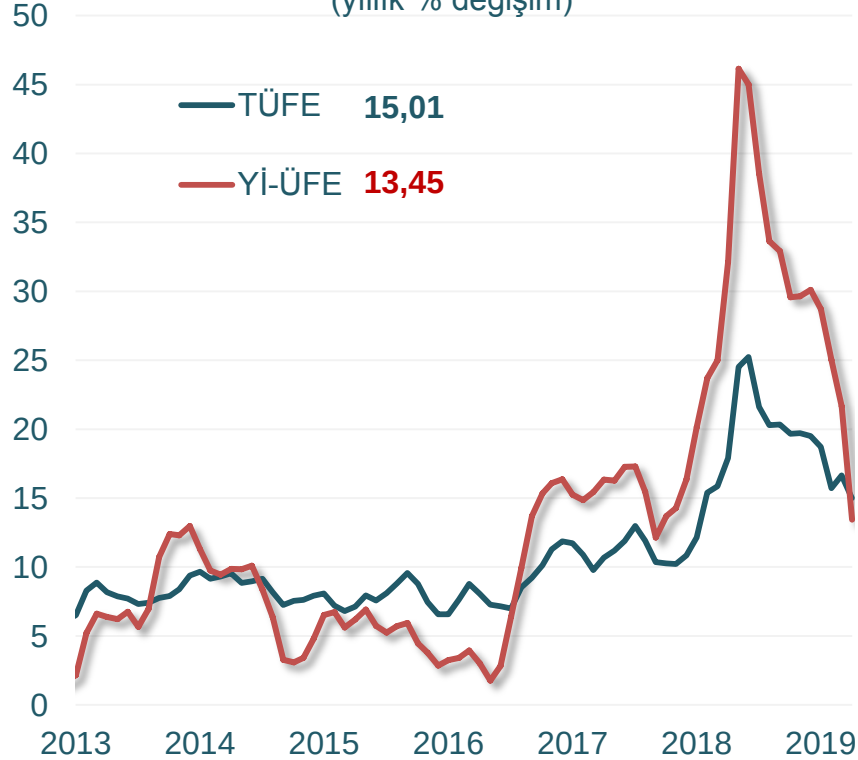
Cari Açık ve GSYH Büyümesi

Cari Fazla

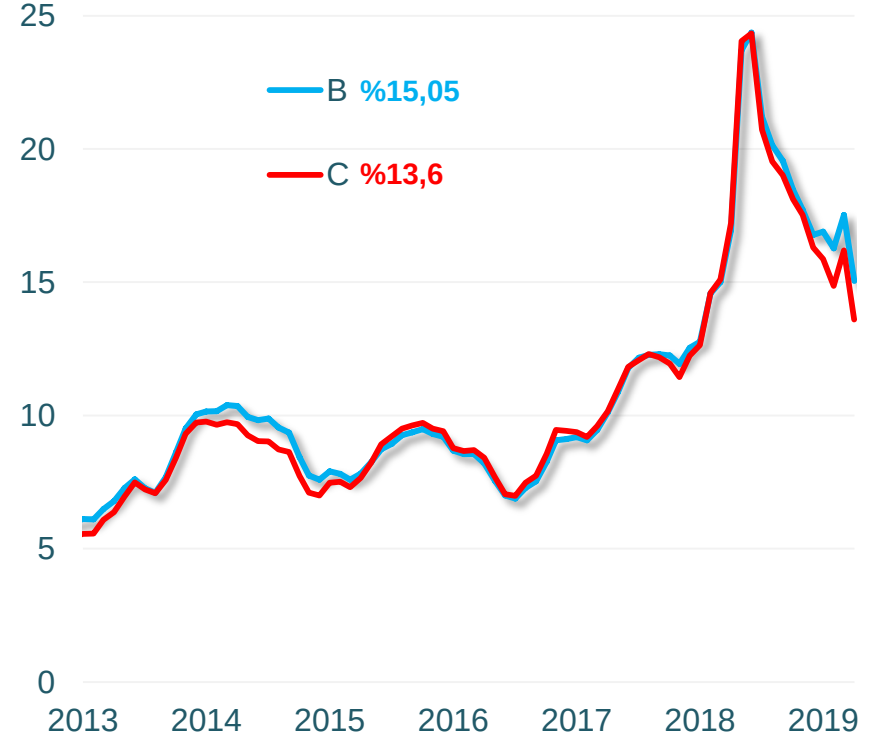
Yıllık Enflasyon Oranları

(yıllık % değişim)

Çekirdek* Enflasyon Göstergeleri

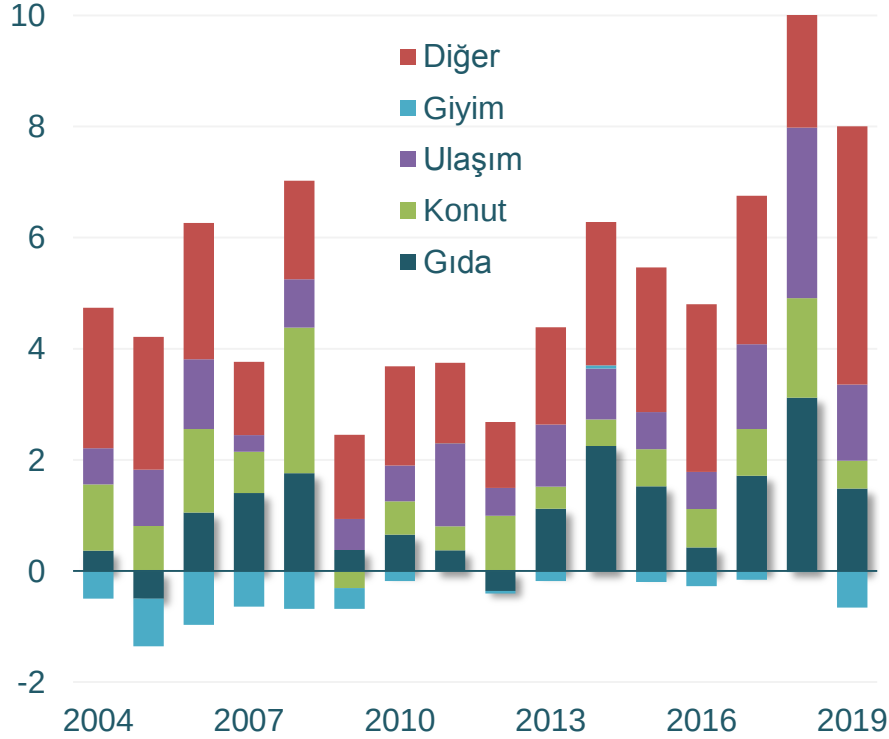
(yıllık % değişim)

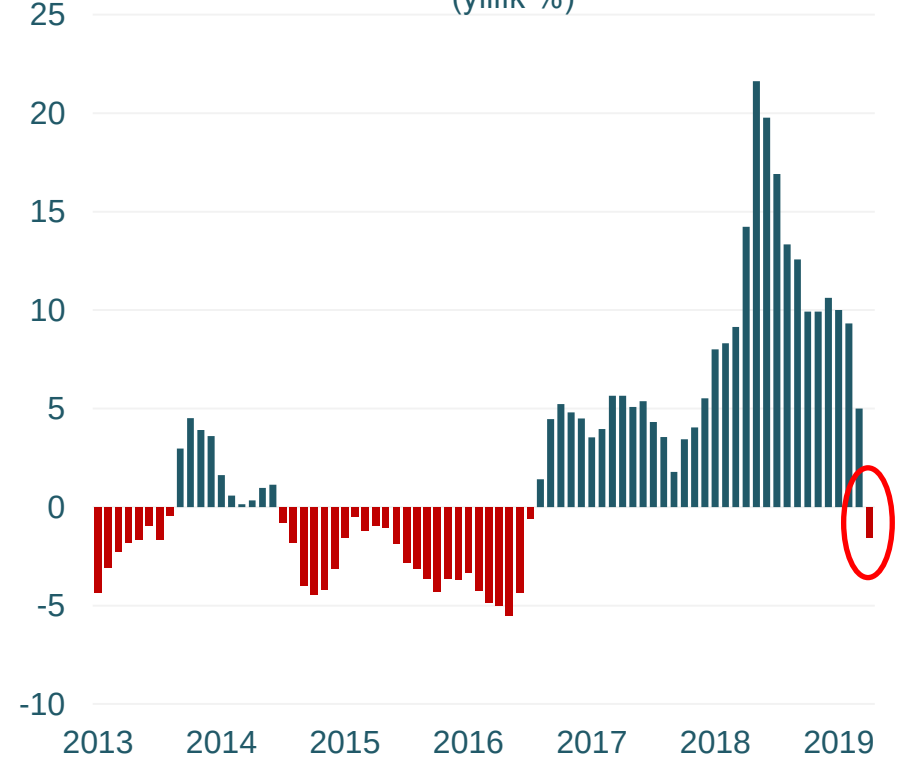
(B) İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç

(C) Enerji, gıda ve alkolsüz içecekler, alkollü içkiler ile tütün ürünleri ve altın hariç tüketici fiyat enflasyonu

Harcama Gruplarının 8 Aylık Enflasyona Katkıları (% puan)

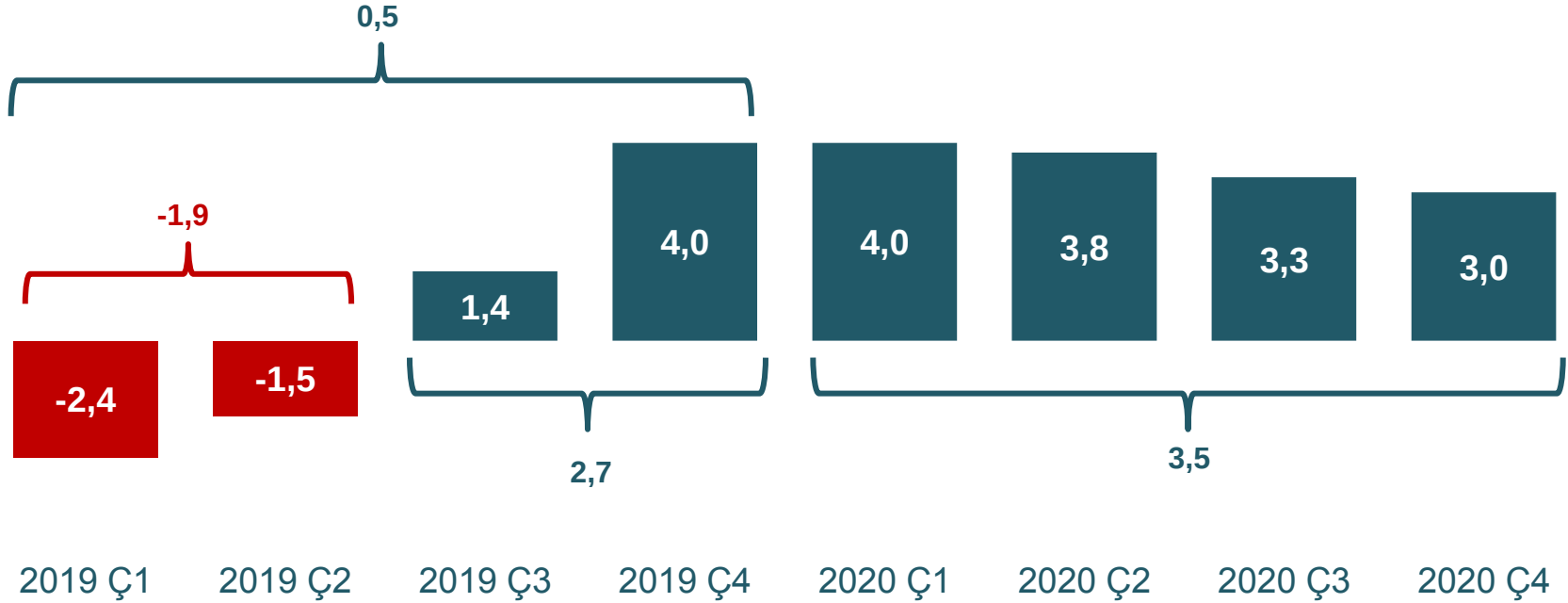
Yİ-ÜFE ile TÜFE Arasındaki Fark (yıllık %)

Beklentiler

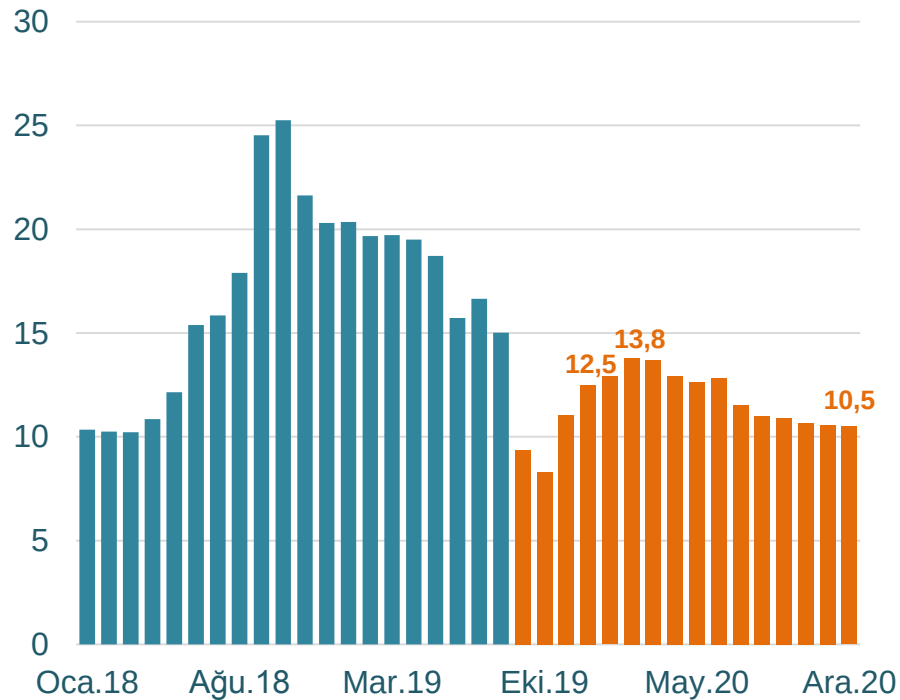

GSYH Büyüme Tahmini (yıllık, %)

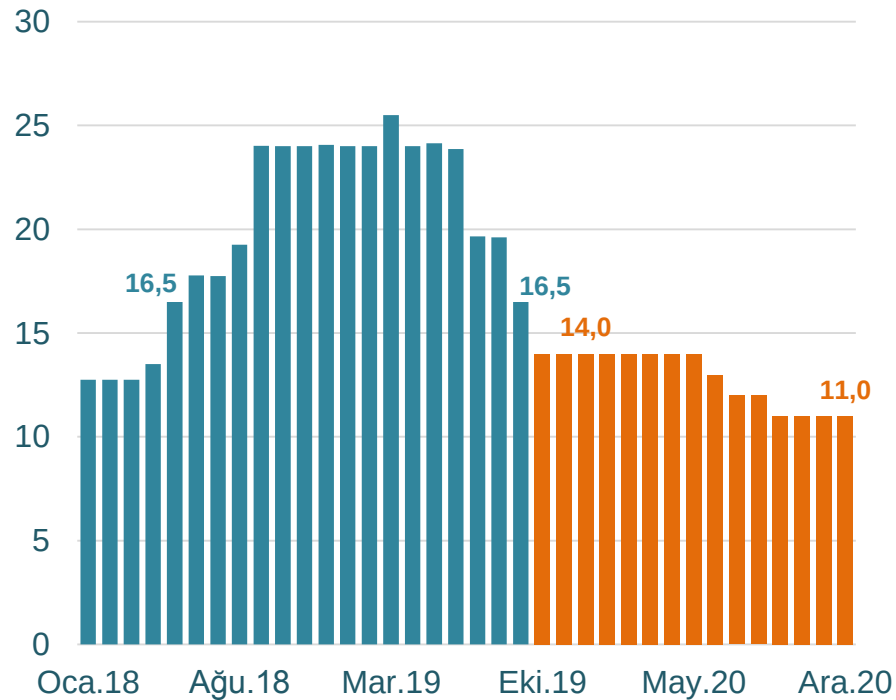

Mevcut gelişmeler çerçevesinde TÜFE ve politika faiz oranının muhtemel seyri

TÜFE
(yıllık, %)

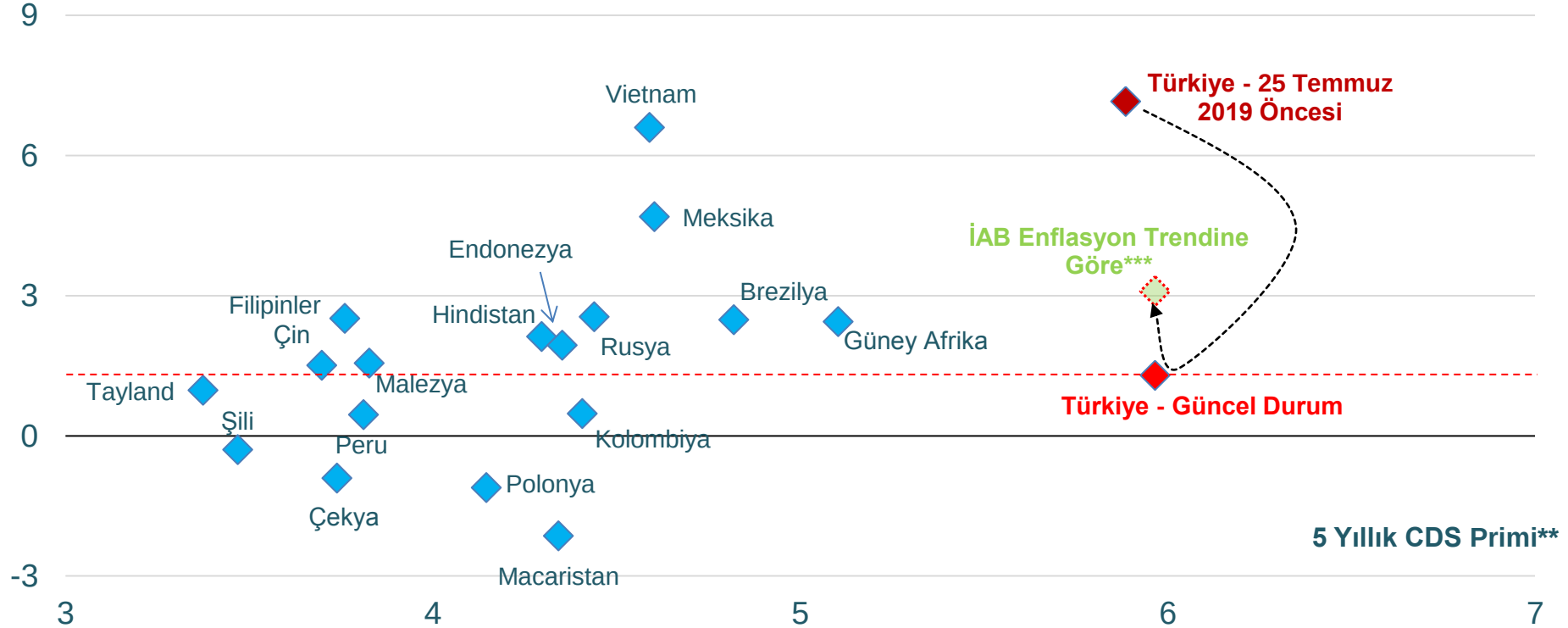

AOFM
(%)

Seçilmiş Ülkelerde Reel Faiz ve Risk Primleri

Reel Faiz* (%)

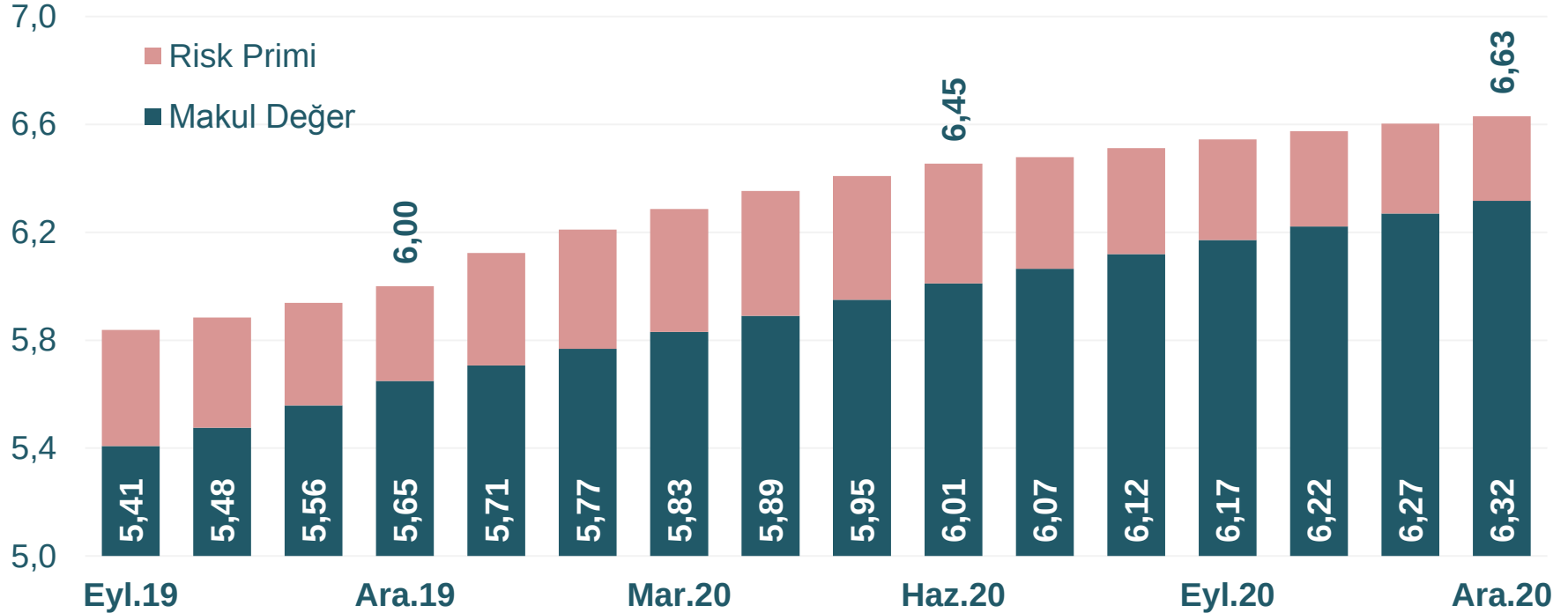
* Ex-post reel faiz hesaplanmıştır

** Logaritmik değerler kullanılmıştır.

*** Kasım 2019-Haziran 2020 Dönemi için İAB'nin yıllık enflasyon öngörülerinin ortalaması olan %13'e göre hesaplanmıştır

Mevcut gelişmeler çerçevesinde USD/TL'nin muhtemel seyri

USD/TL

	2018 (G)	2019
Reel Ekonomik Büyüme(Yıllık, %)	2,6	0,5
Cari İşlemler Açığı /GSYH (%)	3,5	1,2
TÜFE (Yıllık % Değişim)	20,3	13,0

Teşekkür ederiz...